

KYSTVERKET

Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Saksbehandler, innvalgstelefon

Anniken Kleven, +47 37 01 78 90

Tillatelse etter forurensningsforskriften til mudring ved gnr./bnr. 75/12 i Lindesnes kommune

Statsforvalteren i Agder gir Kystverket tillatelse til mudring av 4 m³ masser i sjø ved Hattholmen fyr, gnr./bnr. 75/12 i Lindesnes kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsforskriften § 22-6 jf, § 22-3.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr på kr 10 500.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad med vedlegg om mudring av 4 m³ masser ved Hattholmen fyr, gnr./bnr. 75/12 i Lindesnes kommune, datert 26.04.2022.

1 Vedtak

1.1 vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Kystverket tillatelse til å mudre 4 m³ i sjø, ved Hattholmen fyr, gnr./bnr. 75/12 i Lindesnes kommune. Massene kan legges/disponeres på land under forutsetning av at dette er avklart med kommunen etter plan- og bygningsloven og ikke medfører forurensning.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsforskriften § 22-6, jf. forurensningsloven § 16.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Som forhåndsvarslet i brev av 18.05.2022, skal søker betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. forurensningsforskriften § 39-3. Gebyret fastsettes til sats 8 som tilsvarer kr 10 500. Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes av Miljødirektoratet.

Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2 Kort om bakgrunnen for saken

Kystverket søker om å mudre¹ 4 m³ masser utenfor gnr./bnr. 75/12 i Lindesnes kommune. Formålet med tiltaket er å tilrettelegge for bedre manøvrering av skjærgårdsbåttjenesten og tilrettelegge for flere båt plasser inne i havn. Tiltaket vil samtidig forenkle adkomsten til Hattholmen fyr. Det er to "undervannsskjær" som skal sprenges, før massene skal tas opp ved bruk av gravemaskin fra lekter. Massene skal så fraktes til land. Tiltaket er estimert å påvirke et sjøbunnsareal på 5 m² og er planlagt gjennomført høsten 2022.

Tiltakshaver opplyser om at bunnforholdene hovedsakelig er fjell og stein, med noe løse masser innimellom. Det er ikke gjort nærmere undersøkelser av sedimenter/løsmasser i området.

2.1 Øvrige opplysninger

Lindesnes kommune har i brev av 13.04.2022 gitt dispensasjon fra byggeforbudet i 100-metersbeltet, samt kommuneplanens LNF-formål for rivning av havarett brygge og oppbygging av ny brygge, samt sprengning av to mindre undervannsskjær.

Agder fylkeskommune har i brev av 21.03.2022 vurdert tiltaket etter kulturminneloven og gitt dispensasjon til bl.a. sprengning av to fjellknauser under vann.

Norsk maritimt museum uttaler i e-post av 06.04.2022 til Lindesnes kommune at det vil bli stilt krav om marin arkeologisk registrering før tiltaket gjennomføres.

Tiltaket kan kreve behandling etter havne- og farvannsloven.

2.2 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, kan gis tillatelse til med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 7. I tillatelsen kan det settes nærmere vilkår for å motvirke at forurensningen fører til skader eller ulemper, jf. forurensningsloven § 16. Tillatelse til mudring fra fartøy kan gis med hjemmel i forurensningsforskriften § 22-6, jf. § 22-3.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

2.3 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og

¹Sprengning av sjøbunn regnes som mudring, jf. Miljødirektoratet sin veileder M-350 «Veileder for håndtering av sediment – revidert 25. mai 2018», s.18

miljømessig. Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse for vedtaket

Statsforvalteren har i tillegg til opplysninger gitt i søknaden lagt tilgjengelige databaser (bl.a. Naturbase, Artskart og Vann-nett) til grunn for vurderingen.

Tiltak i sjø som medfører bevegelse i sediment, påvirker det akvatiske miljøet på flere måter. Virkningene varierer avhengig av bl.a. mengde og hvilke masser det dreier seg om, når, hvor og hvordan tiltak gjennomføres, samt innholdet av miljøgifter i massene. De viktigste konsekvensene av slike tiltak er partikkelspredning og tilslamming av nærliggende områder, samt endring og forringelse av habitat til vannorganismer. Dersom sedimentene er forurenset, kan også forurensning spres. Vi har vurdert det ovennevnte i det som følger.

Tiltakshaver oppgir i søknaden at bunnforholdene i tiltaksområdet primært er fast fjell og stein, med noe løse masser innimellom. Større partikler vil normalt resedimenteres relativt raskt og utgjør dermed en lavere spredningsrisiko enn mindre partikler som silt og leire. Sett i lys av tiltakets omfang vurderer vi at det er lite sannsynlig at ev. partikkelspredning fra tiltaksområdet vil ha nevneverdig påvirkning på miljøtilstanden i omkringliggende områder. Likevel stiller vi vilkår om at det både før og under arbeidet gjennomføres visuell kontroll og fotodokumentasjon mht. partikkelspredning. Dersom det oppstår synlig partikkelspredning, skal arbeidet stanses umiddelbart og spredningsbegrensede tiltak iverksettes, jf. vilkår 3.

Ivaretagelse av sårbare naturtyper og truede arter er et viktig mål for naturforvaltningen. Ifølge Naturbase kart er det ikke registrert noen marine arter av særskilt nasjonal forvaltningsinteresse, ålegressamfunn eller andre viktige naturtyper i sjø i nærheten av tiltaksområdet. På flere av holmene rundt er det imidlertid observert av bl.a. ærfugl, gråmåke og storskarv, som alle er registrert på norsk rødliste. Vi forutsetter at dere tar hensyn til og unngår forstyrrelse av fuglene under arbeidene.

Sprengning av sjøbunn

Tiltakshaver ønsker å benytte kontrollert sprengning for å få løs en «fjellknaus» før bitene fra denne fjernes/mudres og disponeres på land.

Det er kjent at støy fra undervannsprengning kan påvirke marine organismer, deres viktige biologiske funksjoner og forårsake stress. Det er stor variasjon blant arter når det gjelder påkjenninger fra trykkbølger. Reaksjoner avhenger av følsomhet for lyd hos den enkelte art og livsstadier. Man vet at skadevirkninger avhenger av type sprengningsteknikk, størrelse på ladningene, bunntopografi og avstand fra sprengningsstedet. Trykkbølgens påvirkning reduseres bl.a. ved at detoneringsutføres i borehull og salvene avfyres sekvensielt. Et annet tiltak er å avfyre et varselskudd i forkant av sprengningen slik at f.eks. fisk kan svømme bort. Vi stiller vilkår om skånsom sprengningsteknikk og gjennomføring av tiltak som reduserer trykkbølgens kraft i størst mulig grad, jf. vilkår 4.

Tilførsel av nitrogenforbindelser fra sprengstoff kan føre til eutrofiering, da nitrogen kan være et begrensende næringssalt i sjøvann. Etter vårt syn vil ikke tilførsel av ekstra næring ha vesentlig innvirkning på miljøet i det aktuelle tilfellet siden det handler om et svært begrenset omfang av sprengning. I tillegg er det rimelig å anta at vannmassene blandes godt i tiltaksområdet slik at

konsentrasjonen av tilførte nitrogenforbindelser raskt vil fortynnes. Vi anser heller ikke endring av pH som følge av tilførsel sprengstoffrester som problematisk i dette tilfellet ettersom sjøvann har stor bufferevne.

Tiltakshaveren oppgir ikke i søknaden hvordan sprengningen skal gjennomføres. Dersom ikke-elektroniske tennsystemer benyttes, noe som er vanlig ved undervannsprengning pga. sikkerhet, kan plastavfall (rester av plastslanger fra sprengning) fort spres ut i vannmassene. For å unngå dette er det etter vår vurdering behov å iverksette tiltak både under og etter arbeidene for å redusere tilførsel av plast til vannmiljø, jf. vilkår 5.

Disponering av utsprengte masser på land

I søknaden opplyses det om at utsprengte masser skal disponeres på land. Siden det i det aktuelle tilfellet er snakk om utsprengte masser, antar vi at de er rene, og tillater disponering på land under forutsetning av at dette er avklart med kommunen etter plan- og bygningsloven. Disponeringen skal ikke medføre forurensning.

Tidsperiode for gjennomføring av tiltaket

En hovedregel er at tiltak i sjø ikke tillates i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. Vi avviker ikke fra hovedregelen i dette tilfellet, jf. vilkår 9.

Naturmangfoldloven

Statsforvalteren har vurdert tiltaket etter naturmangfoldloven. Dette gjelder § 8 kunnskapsgrunnlaget, § 9 føre-var-prinsippet, § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning, § 11 kostnader ved miljøforringelse og § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Vi anser at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig ivaretatt i forhold til sakens karakter. På bakgrunn av dette tillegger vi mindre vekt på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9. Prinsippene i §§ 10-12 i naturmangfoldloven er mindre relevante i denne saken grunnet tiltakets begrensede omfang.

Vannforskriften

Tiltaksområdet i sjø er en del av vannforekomsten Mannefjorden (0132010100-C), jf. databasen Vann-nett. Vannforekomsten har god økologisk og dårlig kjemisk tilstand per 10.08.2022, med høy presisjon for klassifiseringen. Den omsøkte mudringen er et lite engangstiltak og berører kun en begrenset del av vannforekomsten. Etter vår vurdering er det rimelig å anta at tiltaket ikke vil forringe miljøtilstanden i Mannefjorden i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomsten når miljømålet eller ikke, jf. vannforskriftens § 4 forutsatt at tiltaket gjennomføres i samsvar med tillatelsens vilkår. Vannforskriftens § 12 kommer dermed ikke til anvendelse i det aktuelle tilfellet.

FNs bærekraftsmål

Tiltaket er etter vår oppfatning ikke i strid med bærekraftig forvaltning av marine ressurser og vil ikke ha noen nevneverdige negative konsekvenser for økosystemer langs kysten dersom det gjennomføres i tråd med vilkårene i denne tillatelsen. Vi anser derfor tiltaket til å ikke være i strid med FNs bærekraftsmål 14 «Livet i havet» og pkt. 4.14 i Meld. St. 40 «Mål med mening», som bl.a. innebærer at man skal beskytte marine områder ved å styrke deres motstandsevne og gjøre tiltak for å gjenopprette dem fra negativ menneskelig påvirkning.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 18.05.2022 søknaden om mudring ved Hattholmen på høring til aktuelle myndigheter og berørte parter. Vi har ikke mottatt noen kommentarer.

5 Endring og omgjøring

Brudd på vilkår i tillatelsen kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

6 Ansvarsforhold

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Kystverket, er ansvarlig for at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver for ansvaret for innhenting av tillatelser etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig i forhold til andre brukerinteresser som kan bli berørt. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltaket finner sted.

7 Erstatningsansvar og klageadgang

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. forurensningsloven §§ 10 og 17.

Dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, inkludert gebyrsatsen, til Miljødirektoratet. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra det tidspunktet dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
faggrupeleder forurensning
Miljøvernavdelingen

Anniken Kleven
rådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Rapportskjema
- 2 Klageskjema

Kopi til:

NORSK MARITIMT MUSEUM

LINDESNES KOMMUNE

FISKERIDIREKTORATET

AGDER FYLKESKOMMUNE

NATURVERNFORBUNDET I AGDER

Postboks 720 Skøyen

Nordre Heddeland 26

Postboks 185 Sentrum

Postboks 788 Stoa

Postboks 718

0214 OSLO

4534 MARNARDAL

5804 BERGEN

4809 ARENDAL

4666 KRISTIANSAND S

Vilkår til tillatelsen

1. Det er tillatt å sprengte og mudre inntil 4 m³ masser ved gnr./bnr. 75/12 i Lindesnes kommune, over et areal som anvist på kart vedlagt søknaden. De utsprengte massene kan disponeres på land og plasseres etter avklaring med kommunen.
2. Det skal utføres visuell kontroll av partikkelspredning i vannmassene rundt tiltaksområdet, og gjennomføring av tiltaket skal også dokumenteres i form av bilder. Visuell kontroll og fotodokumentasjon skal gjennomføres før arbeidene starter, samt med jevne mellomrom under arbeidene. Bildene må være representative, og vise tiltaksområdet på en god måte. Kontrollen skal loggføres, og informasjon og fotodokumentasjon skal legges ved sluttrapporten, jf. vilkår 8.
3. Arbeidet skal utføres på en måte som minimerer spredning av partikler og tilslamming av vannmasser. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltak kan berøre miljøet negativt.
4. Sprengning skal gjøres på en måte som minimerer spredning av forurensning og skal gjennomføres så skånsomt som mulig. Metode skal vurderes og velges ut fra massenes beskaffenhet. Mengde sprengstoff som skal benyttes ved hver sprengning, skal dimensjoneres med den hensikt å redusere risikoen for påvirkning på ytre miljø. Før hver enkelt salve skal det avfyres en mindre varselsalve 5-15 minutter før sprengning for å skremme bort fisk i området. Hvis det registreres død fisk i forbindelse med sprengning, skal antallet registreres.
5. Det skal gjøres tiltak for å begrense tilførsel av sprengtråder og annet plastavfall til omgivelsene så mye som mulig. Plastavfall som oppstår ved bruk av et ikke-elektronisk tennsystem, skal samles opp etter hver sprengsalve. Det skal iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter gjennomført sprengning.
6. Før tiltaket iverksettes og minimum en uke før skal det gis beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart, samt hvem som er ansvarlig entreprenør. Dette skal varsles på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no.
7. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten inntil tiltaket er avsluttet. Det kan bli ført tilsyn under arbeidene. Tiltakshaver har ansvaret for å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene, om de vilkår som gjelder.
8. Sluttrapport skal sendes Statsforvalteren i Agder innen seks uker etter at tiltaket er avsluttet. I rapporten skal det dokumenteres at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt. Eventuelle avvik skal begrunnes. Rapportskjema følger vedlagt.
9. Tiltaket skal ikke foregå i tidsrommet 15.mai til 15.september.
10. Tillatelsen er gyldig i to år f.o.m. vedtaksdato.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.